

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

28.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 6-го Апрѣля — 1837 — Wilno. Wtorek. 6-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

27-го числа минувшаго Марта мѣсяца вечеромъ, въ городъ Шавляхъ при весьма сильномъ вѣтрѣ поднялась необыкновенная вьюга съ снѣгомъ, которая продолжалась болѣе полутора сутокъ, съ столь чрезвычайною свирѣпостію, что нанесла неизмеримое множество снѣгу, такъ, что все улицы, вѣзды въ городъ, и самыя даже дома, были занесены снѣгомъ до такой степени, что жители должны были выкапываться изъ домовъ своихъ и съ трудомъ въ теченіи цѣлыхъ сутокъ едва можно было очистить улицы и прокопать вѣзды въ городъ — Впрочемъ никакого убытка и разоренія стъ сего не произошло. (Изъ донесенія Шавельскаго Городничаго).

— 27-го числа минувшаго Марта мѣсяца съ трехъ часовъ по полуночи въ Виленскомъ уездѣ прошелъ проливной дождь съ громомъ и молніею, и продолжаясь потомъ съ умеренностію весь день, при бывшемъ морозѣ сливался на вѣтвяхъ деревь, такъ, что тяжестью своею привалилъ нѣкоторые къ землѣ, а другія совершенно изломалъ; каковое поврежденіе испытано на всѣхъ почти аллеяхъ возлѣ почтовыхъ трактовъ. (Изъ донесеній Виленскаго Земскаго Исправника.)

Санктпетербургъ, 26-го Марта.

Высочайшимъ именнымъ указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ орденовъ, въ 10-й день сего Марта, Всемилостивѣйше пожалованъ кавалеромъ *Ордена Св. Владимира 4-й степени*, по представленію Министра Народнаго Просвѣщенія, за отличные труды по должности, рассмотрѣнному въ Комитетѣ Министровъ, Членъ бывшаго Временнаго Училищнаго Комитета въ Вильнѣ, Коллежскій Советникъ *Ярошевицъ*. (Р. И.)

Букарестъ, 2-го Марта.

Болѣе уже мѣсяца, какъ обнаружился въ Букарестѣ разныя болѣзни, распространившіяся наконецъ до того, что въ этомъ многолюдномъ городѣ не остается почти ни одного дома, гдѣ бы не было больныхъ. Съначала показалась корь, не только на малолѣтнихъ но и на взрослыхъ, и даже болѣе сорока человекъ солдатъ милиціи страдали ею; въ послѣдствіи распространилась вездѣ гриппъ или инфлюэнца, которая здѣсь хотя и не столь опасна, какъ въ Англіи и Франціи, но приводитъ больного въ разстройство и изнеможеніе столь сильное, что онъ долго послѣ не можетъ оправиться: потеря аппетита, сильный кашель, слабость въ ногахъ и перемежающаяся боль въ разныхъ частяхъ тѣла, какъ наружныхъ, такъ и внутреннихъ, а въ особенности въ головѣ, совершенно расслабляютъ больного. (А. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Италія.

Римъ, 21-го Марта.

Великій Россійскій Князь МИХАИЛЬ оставился въ жилищѣ отсутствующаго Россійскаго По-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Вильно.

Дня 27-го зeszłego Марца wieczoremъ, в мѣстѣ Шавляхъ, при bardzo mocnymъ вѣтрѣ, wszczęła się niezwyčajna zawięja ze sнѣgiemъ, która trwała więcey jakъ półtory doby, zъ nadzwyczajną gwałtownością, i napędziła niezmiernе mnóstwo sнѣgu, takъ, że wszystkie ulice, wjazdy do miasta, a nawet same domy, były takъ zarzucone sнѣgiemъ, że mieszkańcy musieli się wykopywać zъ domówъ i zъ trudnością wъ przeciagu całej doby ledwie można było oczyścić ulicę i przekopać wjazdy do miasta. Zresztę żadna zъtąd szkoda i zniszczenie nie nastąpiły. (Zъ doniesienia Szawelskiego Horodniczego).

— Дня 27 зeszłego Марца, o godz. 3-ciey zъ północy wъ powiecie Wileńskimъ spadł deszcz ulewny zъ grzmo-temъ i błyskawicą, i potemъ pomiernie trwając przezъ dzieńъ cały, przy będącymъ mrozie zlewał się i marznął na gałęziachъ дрzewъ, takъ, że ciężaremъ swoimъ przygiął niektóre do ziemi, a inne zupełnie połamał, które to uszkodzenie daje się postrzegać na wszystkichъ prawie alejachъ pocztowychъ gościńcówъ. (Zъ doniesienia Wileńskiego Ziemskiego Sprawnika).

Sankt-Petersburg, dnia 26-go Marca.

Przezъ Najwyższy Imienny Ukaz, dany do Kapituły Rossyyskichъ CESARSKICHъ i KRÓLEWSKICHъ Orderówъ, dnia 10 ter. Marca, Nałaskawiey mianowany Kawalere-remъ Orderu Sw. Włodzimierza 4-go stopnia, po przedstawieniu Ministra Narodowego Oświecenia, rozpatrzonymъ wъ Komitecie PP. Ministrówъ, za odznaczającę się prace wъ obowiązkachъ, Członekъ byłego Czasowego Komitetu Szkół wъ Wilnie, Radzca Kollegialny *Jaroszewicz*. (R. In.)

Bukarest, 2-go Marca.

Więcey jużъ miesiaca, jakъ się zъjawily wъ Bukarescie rozmaite choroby, które nakoniecъ do tego stopnia doszły, że wъ témъ ludnémъ mѣstcie nie ma prawie żadnego domu, wъ którymъ by nie było chorychъ. Naprzódъ okazała się odra, nie tylko na dzieciachъ, ale i na dojrzałychъ, a nawet więcey czterdziestu żołnierzy zъ milicyi chorowało na nią; wъ następnymъ czasie rozszerzyła się wszędzie gryppa, czyli influenca, która, chociaź tu nie jestъ takъ niebezpieczną, jakъ wъ Anglii i Francyi, jednakże chorego raуnuje i takъ mocno osłabia, że tenъ potemъ przezъ długi czasъ niemoże przyysć do siebie: utrata appetytu, mocny kaszel, słabość wъ nogachъ i peryodyczne bole wъ rozmaitychъ częściachъ ciała, takъ zewnętrznychъ, jako i wewnętrznychъ, a szczególniey wъ głowie, zupełnie osłabiają chorego. (G. S. P.)

WIAOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Włosны.

Рzym, dnia 21 Marca.

WIELKI Xiądz Rossyyski MICHAŁ stanął wъ mie- szkaniu nieobecnego Posła Rossyyskiego Hrabiego Gur-

сланника Графа *Гурьева*. Слышно, что Его Императорской Высочество думает здѣсь пробить свѣтлый праздникъ. Въ честь его даны будутъ въ семь году весьма блистательные фейерверки. Впрочемъ Князь отговорился отъ всякихъ особенныхъ отличій и дружественно благодарилъ Правительство за всѣ почести, которыя оказываютъ ему, со времени пребыванія его въ Папской Области.

— Прїездъ иностранцевъ въ послѣдніе дни былъ очень значителенъ къ чему особенно содѣйствовали пароходы, которые въ столь короткое время перевезли путешественниковъ изъ Франціи, Генуи и Ливорны. Карантина для пассажировъ отъ сѣвера нѣтъ; только иностранцы прибывающіе изъ странъ, въ которыхъ свирѣствуетъ холера, должны девять дней оставаться въ Ломбардіи. (A.P.S.Z.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Haga, 29-го Марта.

Ихъ Кор. Высоч. Принцъ *Фердинандъ* съ супругою, 10-го ч. Апрѣля предприметъ путешествіе въ Берлинъ, куда слышно въ продолженіе сей весны отправится и Ея В-во Королева.

— Его Величество Императоръ Россійскій изволилъ препроводить Порутчику Артиллеріи и Учителю Военной Академіи въ Бредѣ *фанъ Ринельфелду* богатый брилліантовый перстень, за сочиненіе его о Польской революціи и военныхъ происшествіяхъ въ 1830 и 1831 годахъ. (A.P.S.Z.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 28-го Марта.

Вчера Король давалъ частныя аудіенціи Маршалу *Жерару* и Г-ну *Дюпеню*, потомъ председательствовалъ въ Министерскомъ Совѣтѣ и занимался наконецъ съ Графомъ *Монталиве*.

— Два министерскихъ журнала *Journal de Paris* и *Paix*, которые съ начала вовсе неутраивали несогласія между Министрами, и сегодня сообщаютъ извѣстіе о дальнѣйшемъ перевѣсѣ, тогда какъ *Журналь Првній* ничего не говоритъ о семъ предметѣ.

— Мнѣніе, что экспедиція въ Константиноу отсрочена на неопредѣленное время, все болѣе пріобрѣтаетъ вѣроятія. Полагаютъ, что Генераль *Бюжо*, предприметъ походъ противу *Абдель-Кадера* и потомъ если экспедиція сія будетъ удачна, обратится противу Константины.

— Карлистскіе журналы, наполнены извѣстіями о новомъ пораженіи Христиносовъ. *Gazette de France* уведомляетъ, что 21-го ч. Инфантъ *Д. Себастьянъ* разбилъ *Эспартеру* при Цорнозѣ. Но въ письмахъ изъ Санъ-Себастьяна отъ 24-го ч., ничего не упоминаютъ о семъ сраженіи съ Карлистами. Равноумно прибывшій курьеръ изъ Мадрита привезъ письма изъ сей столицы отъ 22-го ч. Извѣстіе о пораженіи при Гернани, произвело тамъ самое непріятное впечатлѣніе; но между тѣмъ спокойствіе не было нарушено.

— На сегодняшней биржѣ распространился слухъ, что Карлисты взяли Бильбао; но это не нашло никакого вѣроятія и потому не повредило курсу Испанскихъ фондовъ. Въ прочихъ фондахъ мало было движенія.

29-го Марта.

Король принималъ вчера Князя *Таллейрана* и Графа *Себастьяни* и занимался потомъ съ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ, Военнымъ и Юстиціи.

— Управленіе Королевской Библіотеки, при публичной продажѣ книгъ покойнаго Герцога *Беррійскаго*, купило Θεодосіанскій Кодексъ за 5,000 фр. Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ при семъ случаѣ: „Два ученыхъ Нѣмца прибыли въ Парижъ для пріобрѣтенія многихъ важныхъ рукописей. Но предъ открытіемъ продажи, объявили они Корол. Библіотекарямъ, что ихъ друзья въ Германіи убѣждали, чтобы не домогаться тѣхъ сочиненій, которыя хотеть пріобрѣсть Королевская библіотека, желая изъяснить симъ благодарность за учтивость, съ какою открыты были ученымъ сокровища сего института.“

— Письма изъ Байонны не сообщаютъ еще никакихъ подробностей о упомянутомъ сраженіи при Цорнозѣ, и потому еще не извѣстно, дѣйствительно ли произошло рѣшительное сраженіе или только схватка съ форпостами. Между тѣмъ вступленіе *Эспартеры* въ Бильбао подтверждается и вскорѣ должно быть извѣстно, исполнилъ ли онъ это безъ сраженія. — Въ Цаморѣ и Саламанкѣ опять дошло до беспорядковъ. Многочисленные толпы народа проходили оба сіи года съ крикомъ: „*Конституція 1812, безъ преобразованія!*“ Политическій начальникъ могъ только успокоить нѣкоторымъ образомъ народъ обѣщаніями, что Правительство раздѣляетъ его желанія и отвѣтъ объявитъ публично. Опасаются, чтобы сіе новое консти-

jew, (папа Хієція *Hieronima Montfort*). Слышавъ, же **WIELKI XIĄŻE** замысла przepędzić tu Święta Wielkanocne. Na cześć jego w tym roku będzie dany bardzo świetny fajerwerk. Zresztą wymówił się od wszelkich szczególnych odznaczeń i najuprzejmiej podziękował Rządowi za wszystkie honory, okazywane dlań do czasu przybycia do Państwa Papieżkiego.

— Прибытіе cudzoziemców w ostatnich dniach nadzwyczaj było wielkie, do czego przyłożyły się szczególnie parochody, które w tak krótkim czasie przywiozły podróżnych z Francji, Genui i Liworny. Kwaraantyna dla podróżnych od północy nie ma, lecz tylko cudzoziemcy przybywający z krajów, gdzie panuje cholera, dziewięć dni powinni pozostać w Lombardyi. (A.P.S.Z.)

NI D E R L A N D Y.

Haga, dnia 29 Marca.

Ich Kr. Wys. Xiąże *Fryderyk* z małżonką 10-go Kwietnia przedsięwzją podróż do Berlina, dokąd, jak słysząc, w przeciagu wiosny uda się także i Królowa *Jey Mość*.

— Cesarz Jego Mość Rosyyski, Porucznikowi artylleryi i nauczycielowi Akademii wojskowej w Breda, *van Rynefeld*, przestać rozkazał kosztowny brylantowy pierścień za dzieło jego o Polskiem powstaniu i o wypadkach wojennych w roku 1830 i 1831. (A.P.S.Z.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 28-go Marca.

Król udzielił wczora posłuchanie prywatne Marszałkowi *Gérard* i *P. Dupin* a potem przewodniczył na Radzie Ministeryalney i pracował z Hrabią *Montalivet*.

— Два dzienniki Ministeryalne, *Journal de Paris* i *Paix*, które z początku żadney nieczyniły tajemnicy z niezgody w Ministryum, i dzisiaj także udzielają wiadomość o dalszém trwaniu przesilenia, gdy tym czasem *Dziennik Rozpraw*, zachowuje w tej rzeczy milczenie.

— Mniemanie, że wyprawa do Konstantyny odłożoną została do czasu nieokreślonego, przybiera coraz więcey gruntowności. Rozumieją, że Jenerał *Bugeaud* przedsięwzięmie pochod przeciwko *Abdel Kadera* i w zdarzeniu, jeśli się mu udała ta wyprawa, wyruszy przeciwko Konstantynie.

— Dzienniki Karolistowskie napełnione są doniesieniami o nowej porażce Krystynistów. *Gazette de France* udziela wiadomość, że d. 21 Infant *Don Sebastian* pobit *Esparterę* pod Zornosa. Lecz listy z San Sebastian daty d. 24 nie niedonoszą o tej bitwie z Karolistami. Przybyły również goniec z Madrytu, przywiózł listy z tej stolicy pod datą d. 22. Wiadomość o klęsce pod Hernani, sprawiła tam naysmutniejszе wrażenie; tymczasem spokoyność niebyła naruszoną.

— Na dzisiejszey giełdzie rozbiegła się pogłoska, że Karoliści wzięli Bilbao; lecz ta nie znalazła żadney prawie wiary i dla tego nie działała szkodliwie na kursa papierów Hiszpańskich. W dalszych papierach mało było ruchu.

Dnia 29.

Król przyymował wczora Xięcia *Talleyranda* i Hrabiego *Sebastiani*, pracował potem z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Woyny i Sprawiedliwości.

— Zarząd biblioteki Królewskiej, podczas licytacji księgozbioru zmarłego Xięcia *Berry*, nabył *Kodex* Θεοδοzyński za 5,000 fr. Jeden z tutejszych dzienników, donosi przy tej okoliczności: „Dwa Niemieccy uczeni przybyli do Paryża, dla nabycia wielu ważnych rękopisów z tej licytacji. Lecz przed rozpoczęciem przedaży oświadczyli bibliotekarzom Królewskim, że przez przyjaciół ich w Niemczech, obowiązani są, nie nalegać o te dzieła, które nabydź chce biblioteka Królewska, gdyż przez to chcą okazać wdzięczność za uprzejmość, z jaką otwarte były skarby literackie tego instytutu dla uczonych.“

— Listy z Bayonny żadnych jeszcze nieudzielają szczegółów o wspomnianey potyczce pod Zornosa, i dla tego niepewna jeszcze, czyli rzeczywiście stanowcza była bitwa, lub tylko potyczka z przednią strażą. Tymczasem potwierdza się wkroczenie *Espartery* do Bilbao, i wkrótce musi być wiadomém, czyli to poruszenie odwrótne uskutecznione zostało bez walki. W Zamora i Salamanka przyszło niedawno do krokow buntowniczych. Liczne tłumy ludu, przechodziły oba te miasta wotając: „*Konstytucya 1812, bez reformy!*“ Urzędnik polityczny, zaledwo mógł nieco uspokoić lud obietnicą, że Rząd podzielać będzie jego życzenia, i odpowiedź ogłosi publicznie. Lękają się, ażeby ten nowy zawrót Konstytucyyny, nieokazał się w innych miastach.

туціонное сумасшествіе, не обнаружилось и въ другихъ городахъ.

— Въ частномъ письмѣ изъ главной квартиры Инфанта *Донъ-Себастьяна* въ Аспейтіи отъ 19 Марта, содержится: „Инфантъ *Донъ-Себастьянъ* вчера въ 4 часа по полудни оставилъ Толозу и сюда перенесъ главную квартиру, откуда однако намѣревается опять идти въ Дуранго для нападенія на Генерала *Эспартеро*, и если онъ неоступилъ еще до нашего приближенія, отрезать его отъ Бильбао. Я только препроводить могу прокламацію Е. Высоч. изданную имъ третьяго дня къ войску; она писана собственноручно Инфантомъ, и представляетъ вамъ согласіе войскъ и настоящее выгодное положеніе *Донъ-Карлоса*. Вчера вечеромъ по прибытіи въ Аспейтію, Принцъ отправился въ отстоящій отсюда на 3 часа славный монастырь Лойола первый въ Испаніи по Эскориаль, гдѣ осмотрѣвъ великолѣпныя зданія и восхитительныя окрестности возвратится въ Аспейтію. Слѣдующее мое письмо вѣрно будетъ изъ Дуранго.“

30 го Марта.

Вчера предсѣдательствовала Король въ Министерскомъ Совѣтѣ а потомъ занимался съ Министеромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

— Наслѣдкомъ и *Жур. Првній* начинаетъ уже говорить о предстоящей Министерской перемѣнѣ.

— На сегоднешней биржѣ ходилъ поручикъ списокъ Министровъ, который возбудилъ нѣкоторое вниманіе тѣмъ, что многіе свѣдущіе люди бились объ закладъ, что списокъ сей завтра будетъ въ *Монитерѣ*. Въ списокъ семь *Г. Гизо* поставленъ Министеромъ Внутреннихъ Дѣлъ и Президентомъ Совѣта а Графъ *Себастьяни* Министеромъ Иностранныхъ Дѣлъ.

— *Journal du Commerce* сообщаетъ: „За нѣсколько времени предъ симъ говорили вообще, что фрегатъ, на которомъ отплылъ Принцъ Людвикъ *Bonaparte*, назначенъ прямо въ Соединенные Штаты. Прибывъ въ Нью-Йоркскія воды, онъ предпринялъ путь въ южныя моря. Полагаютъ, что Принцъ выступитъ на землю въ Рио-Жанейро.“

— Съ Испанскихъ границъ сегодня нѣтъ почти совершенно новѣйшихъ извѣстій и кажется нѣтъ сомнѣнія, что первыя донесенія о мнимомъ сраженіи при Цорнозѣ по крайней мѣрѣ весьма преувеличены, ибо вѣроятно *Эспартеро* гораздо прежде вступилъ въ Бильбао, для избѣжанія рѣшительнаго сраженія.

31-го Марта.

Король давалъ вчера Маршалу *Жерару* частную аудіенцію и занимался потомъ попеременно съ Графомъ *Монталиве*, Министеромъ Юстиціи и Президентомъ Совѣта.

— Слышно, что Наслѣдный Шведскій Принцъ еще въ этомъ году посѣтитъ Парижъ.

— Князь *Любецкій* сегодня предпринялъ обратный путь отсюда въ С. Петербургъ.

— Знаменитый Хирургъ, Баронъ *Дюбуа*, вчера послѣ кратковременной болѣзни скончался.

— Парижскій Архіепископъ вчера приглашалъ къ себѣ на совѣщаніе многіхъ знаменитыхъ Адвокатовъ легитимистической партіи, чтобы съ помощію ихъ найти средства воспрепятствовать исполненію закона объ уступкѣ мѣста, гдѣ находился Архіепископскій дворецъ. Кажется, все единогласно подтвердили, что воспрепятствовать тому невозможно, и конечно по этому случаю ни одинъ изъ легитимистовъ не возражалъ ни мало при объявленіи этого закона.

— Въ будущій понедѣльникъ Палатѣ Перовъ будетъ представлено донесеніе по дѣлу *Менье*. Число соучастниковъ, которые будутъ представлены въ судъ, все еще не извѣстно.

— Въ *Journal du Commerce* сказано: „Можемъ рѣшительно увѣрить, что одною изъ послѣднихъ мѣръ нынѣшняго военнаго Министра было образованіе трехъ отборныхъ эскадроновъ кавалеріи, которые назначены для охранительной стражи Королю. Незнаемъ навѣрное, какъ будетъ называться этотъ корпусъ, но мундиръ будетъ походить на прежній гвардейскій. Жалованія каждый рядовой будетъ получать по одному франку на день.“

— Изъ Байонны пишутъ, отъ 28 ч. „*Донъ Карлосъ* 24 еще не оставилъ Эстелли. Письма изъ главной квартиры *Донъ Карлоса* отзываются невыгодно о движеніи *Эспартеро*. Христиансы по прежнему держатся въ селеніяхъ и въ окрестностяхъ Пампелонъ. *Г. Сенильесъ*, Коммиссаръ Французскаго Правительства въ Испанской арміи, пишетъ изъ Санъ-Себастьяна отъ 25-го ч., что онъ отправится въ Бильбао чтобы узнать удобно ли сообщеніе. Онъ надѣется въ скоромъ времени исправить ошибку при Гернани. Вчера съ двухъ шлюпокъ, тянутыхъ пароходомъ, доставлены на берегъ 4 орудія съ 22 артиллеристами.

— List prywatny z głównej kwatery Infanta *Don Sebastian* z Aspeytia pod 19 Marca donosi: „Infant *Don Sebastian*, wczora o godz. 4 po południu opuścił Tolozę, przenosząc tu główną swą kwatery, z kąd jednak ma zamiar znowu wejść do Durango, ażeby uderzyć na Jenerała *Espartero*, i odciąć go od Bilbao, i jeśli nieprzedsięwziął już odwrotu przed naszym zbliżeniem. Mogę tylko przesłać wezwanie J. Kr. Wys. wydane przezeń wczora do wojska, które wychodzi spod pióra samego Infanta i okazuje jedność wojska i te-razniejszą pomyślną położenie *Don Carlosa*. Wczora wieczorem po przybyciu swém do Aspeytia, Xiążę udał się do oddalonego ztąd na kwadrans drogi sławnego klasztoru Loyola, pierwszego w Hiszpanii po Eskurialu, dla obejrzenia prawdziwie wspaniałych gmachów i czarownych okolic, a potem powróci do Aspeytia. Następujący mój list datowany będzie zapewna z Durango.“

Dnia 30.

Wczora przewodniczył Król na Radzie Ministerjalnej, a potem pracował z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

— *Dziennik Rozpraw* przerywa nakoniec swoje milczenie, o mającej nastąpić zmianie Ministerjalnej.

— Na dzisiejszej giełdzie krążyła lista ministerjalna, która przez to wzbudziła uwagę, że wiele, zwyczajnie dobrze zawiadomionych osób, szło o zakład, iż umieszczona będzie jutro w *Monitorze*. Na liście tej, znajduje się *P. Guizot*, jako Minister Spraw Wewnętrznych i Prezydent Rady i Hrabia *Sebastiani*, jako Minister Spraw Zewnętrznych.

— W *Journal du Commerce* czytamy: „Mówiono powszechnie przed niejakim czasem, że fregata, na której odплыł Xiążę Ludwik *Bonaparte*, przeznaczona prosto do Stanów Zjednoczonych. Przybywszy na wody Nowego-Yorku, przedsięwzięła tymczasem drogę na morze południowe. Rozumieją, że Xiążę wyląduje w Rio-Janeiro.“

— Od granic Hiszpańskich całkiem niema dzisiaj nowych wiadomości i zdaje się w rzeczy samej, że pierwsze doniesienia o mniemanej bitwie pod Zornosa, przynajmniej bardzo są przesadzone, gdyż *Espartero* pewnie cofnął się wcześniej do Bilbao, dla uniknięcia stanowczej bitwy.

Dnia 31.

Król dawał wczora audyencyą prywatną Marszałkowi *Gérard* a potem pracował na przemian z Hrabią *Montalivet*, Ministrem Sprawiedliwości i Prezydentem Rady.

— Mówią, że Xiążę Następcza Szwedzki, w tym jeszcze roku odwiedzi Paryż.

— Xiążę *Lubecki* wyjechał dzisiaj ztąd z powrotem do Petersburga.

— Sławny Chirurg, Baron *Dubois*, umarł wczora po krótkiej chorobie.

— Arcy-Biskup Paryzki zgromadził wczora u siebie na konferencyą wielu znakomitych adwokatów partyi legitymistycznej, dla naradzenia się nad środkami, przez które możnaby było sprzeciwić się wykonaniu prawa o ustąpieniu placu, gdzie stał pałac Arcy-Biskupi. Zdaje się, iż się jednogłośnie zgodzono, że niepodobnym jest żadne czynne sprzeciwienie się, i tey okoliczności zapewna przypisać należy, że żaden z członków stronnictwa legitymistycznego nie mówił przy wniesieniu tego prawa.

— W przyszły poniedziałek, Sądowi Parów niezawodnie podany będzie raport o sprawie *Meuniego*. Nie wiadoma jeszcze liczba tych osób, które stawione będą u Sądu jako współwinne.

— W *Journal du Commerce* czytamy: „Rozumiemy, iż z pewnością możemy donieść, że jednym z ostatnich środków Ministra wojny, jest utworzenie trzech wyborowych szwadronów jazdy, które przeznaczone są służyć za eskortę dla Króla. Niewiemy z pewnością jak się nazywać będzie ten korpus; lecz uniform bardzo będzie podobny do dawniejszego Gwardyi. Żołd dla żołnierzy tego korpusu, naznaczono po 1 fr. na dzień.“

— Donoszą z Bayonny pod d. 28: „*Don Carlos* d. 24 jeszcze nie opuścił Estelli. Przychodzące listy z głównej kwatery Karolistowskiej, poruszenie *Espartero* opisują niepomyślnem dla tego Jenerała. Krystyniści ciągle się trzymają w swych stanowiskach około Pampelony. *P. Senilhes*, komisarz Rządu Francuzkiego przy wojsku Hiszpańskiem donosi z St. Sebastian pod d. 25, iż udaje się do Bilbao dla przekonania się czyli komunikacye są wolne. Rozumie on, że w krótkim czasie znowu się wynagrodzi, niepowodzenie pod Hernani. Wczora dwie szalupy, które ciągnione były przez statek parowy, wylądowały działa i 22 artyllerzystów

Кажется, что орудія поставлены будутъ близъ моста въ Бегобии. Неизвѣстна цѣль этой демонстраціи; развѣ Генераль *Эванс* рѣшился напасть съ этой стороны? Увѣряютъ, что Мадридское Правительство намѣрено было усилить сѣверную армію 30,000 большею частію изъ подвижной національной гвардіи. *Постскриптумъ*: Сей часъ распространился слухъ, что Генераль *Эванс* немедленно сдѣлаетъ нападеніе на Карлистскую ливію. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.
Лондонъ, 28-го Марта.

Вчерашняя придворная газета увѣдомляетъ о перемѣщеніи Кор. Секретаря посольства въ Флоренцію, Г-на *Эджкомби*, въ семь же званіи въ Швейцарію, а Секретаря посольства при Швейцарскомъ Союзѣ Г. К. Ф. *Вильмота*, въ Флоренцію, а также о наименованіи Подполковника Р. *Дохерти*, Генераль-Капитаномъ и Намѣстникомъ Сіерра-Леона и подвѣдомственныхъ мѣсть.

— *Globe* увѣдомляетъ, что членъ фамиліи Графа *Дургема*, писалъ недавно изъ Ст. Петербурга, что Графъ отправится въ Карлсбадъ пользоваться водами, какъ только состояніе погоды дозволитъ ему выѣхать изъ Петербурга.

— Января 1-го ч. с. г. находилось на разныхъ Госуд. корабляхъ съ преступниками, 2,202 заключенныхъ. Въ теченіе прошлаго года, 3,851 приговоренныхъ, отослано въ новый Южный Вались и Вандеменскую землю.

31-го Марта.

Король пожертвовалъ сто фун. стерлинг. для подкрѣпленія нуждающихся Шотландскихъ горцевъ.

— *Morning Chronicle* приводитъ на память, что Принцесса *Викторія* собственно признается совершеннолѣтнею на 21 году, и что только на случай преждевременной смерти Короля, предложеннымъ билемъ въ Ноябрь 1830 Лордомъ *Линдеурстолмъ*, ея совершеннолѣтіе назначено уже съ окончаніемъ 18-ти лѣтъ.

— Князь и Княжна *Полинъязъ* съ своимъ сыномъ Армандомъ вчера выѣхали отсюда въ Дувръ. Во вторникъ представлялись они Ихъ В-вамъ въ Виндзоръ, потому что отправляются на нѣсколько мѣсяцовъ въ Германію.

— По донесеніямъ жур. *Durham Chronicle*, хотя Графъ *Дургема* посѣтитъ Англію въ Маѣ, но онъ никакъ не намѣренъ оставлять своего поста, какъ Посланникъ при Россійскомъ Дворѣ.

— Здѣшній Турецкій Посланникъ въ жилищѣ своемъ въ паркѣ Регента, будетъ давать празднества; первое изъ нихъ будетъ въ слѣдующій понедѣльникъ, второе 7 и третье 10 Апрѣля; всѣ иностранные Посланники съ своими супругами и много знатныхъ иностранцевъ будутъ здѣсь присутствовать.

— *Morning Herald* предвѣщаетъ сегодня скорое распушеніе нынѣшняго Кабинета, ибо Верхній Парламентъ ни въ какомъ случаѣ не приметъ била о Ирландскомъ Муниципальномъ преобразованіи и самъ Лордъ-Джонъ *Росселъ* въ началѣ сего засѣданія объявилъ, что Министерство уступить, если не удастся ему поддержать сего била въ Верхнемъ Парламентѣ.

— Изъ провинцій мы узнали, что бурная погода, которая въ продолженіе послѣднихъ двухъ недѣль свирѣпствовала въ Лондонѣ, прошла по всей области. Въ Бристолѣ 13-го ч. термометръ стоялъ на 8 град. въ Кесичѣ на 5 град. ниже нуля, а во многихъ окрестностяхъ такъ много выпало снѣга, что нельзя было ѣздить въ экипажахъ. (A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадридъ, 21-го Марта.

Сообщенныя журналами оффиціальныя подробности о дѣйствіяхъ сѣвернаго войска, большое возбуждали опасеніе, а также не менѣе увеличился неприязненный образъ мыслей противу Кабинета. Вездѣ слышны вопросы, что до сихъ поръ сдѣлалъ Англій легіонъ, который такъ дорого стоитъ. Неполученіе извѣстій изъ Эстремадуры, Валенціи и Арагоніи, все болѣе увеличиваетъ всеобщее безпокойствіе. (A.P.S.Z.)

Португалія.

Лиссабонъ, 19-го Марта.

Королева 12-го ч. имѣла пріемъ и хотя съ виду была здорова; однако съ трудомъ могла ходить по причинѣ боли въ ногахъ.

— На Министра *Са да Бандеира* внесена къ Кортесамъ жалоба, что онъ принялъ многихъ Мигуелистовъ.

— Вообще полагаютъ, что Мигуелистская партія ожидаетъ успѣха *Донъ-Карлоса* въ Испаніи, чтобы отказаться отъ повиновенія Королевы *Доннѣ-Маріи*.

въ Socoa. Дѣла мая́ быдъ помещены въ близости мосту Behobia. Niemożna lepiej przewidzieć tej demonstracyi, jak że Jenerał *Evans* z tej strony zamierzył uderzenie.— Zapewniają, że Rząd Madrycki, zamierza woysko północne, po większej części składające się z ruchomey gwardyi narodowej, wzmacnić do 30,000.— *Przypisek*. W tym momencie rozbiegła się wiadomość, że Jenerał *Evans* niezwłocznie uderzy na linię Karolistowską. (A.P.S.Z.)

Британія Велика и Ирландія.
Лондонъ, дня 28-го Марца.

Wczorajsza Gazeta Dworu donosi o przeniesieniu Królew. Sekretarza poselstwa we Florencyi, P. G. *Edgcumbe*, w tymże urzędzie do Szwajcaryi, a Sekretarza poselstwa przy Związku Szwajcarskim P. C. F. *Wilmot* do Florencyi, również o mianowaniu Podpółkownika R. *Doherty*, na Kapitana Jeneralnego i Namiestnika Sierra Leona i dalszych posiadłości.

— *Globe* donosi, że jeden z członków rodziny Hrabiego *Durham*, pisał nie dawno z St. Petersburga, iż Hrabia uda się do Karlsbadu, dla używania kąpieli, jak tylko pora czasu dozwoli wyjechać z St. Petersburga.

— Dnia 1 Stycznia ter. roku, na różnych okręgach Państwa z przestępcami, znajdowało się 2,202 więźniów. W przeciągu przeszłego roku, 3,851 osadzonych wysłano do południowej Wallii i kraju Vandiemien.

Dnia 31.

Król ofiarował sto funtów szterlingów na wsparcie cierpiących niedostatek górali Szkockich.

— *Morning Chronicle* przypomina, że Xiężniczka *Wiktorya* właściwie w roku 21 będzie dopiero zupełnoletnią, i że tylko na przypadek, jeśliby śmierć Króla terażniejszego nastąpiła przedwcześnie, przez bil Lorda *Lyndhurst* w Listopadzie r. 1830, pełnoletność jej postanowiona po skończonych 18 latach.

— Xiążę i Xiężna *Polignac* ze swym synem *Armandem*, wyjechali wczora ztąd do Dover. We wtorek przyjmowani byli u Królestwa Ich Mość w Windsor, gdyż na kilka miesięcy wyjeżdżają do Niemiec.

— Według doniesień *Durham Chronicle*, Hrabia *Durham*, chociaż odwiedzi w Maju Anglię, lecz zgoła nie ma zamiaru opuszczać swojego urzędu Poselskiego przy Dworze Rossyyskim.

— Tutejszy Poseł Rossyyski, w mieszkaniu swoim w parku Regenta, dawać będzie uczy; pierwsza z tych będzie w przyszły poniedziałek, druga d. 7, a trzecia d. 10 Kwietnia; wszyscy zagraniczni Posłowie z małżonkami i wielu innych znakomitych cudzoziemców, będą na nich obecni.

— *Morning Herald* przepowiada dzisiaj prędkie rozwiązanie gabinetu, ponieważ Izba Wyższa w żadnym przypadku nie przyjmie bilu Irlandzkiej reformy municypalney, i ponieważ sam Lord *John Russel* na początku tego posiedzenia ogłosił, że Ministerjum ustąpi, jeśliby się mu nie udało, utrzymać ten bil w Izbie Wyższej.

— Z prowincyy dowiadujemy się, że burzliwa pogoda, która panowała w Londynie podczas ostatnich dwóch tygodni, rozszerzyła się po całym lądzie. W Bristol d. 13 termometr stał na 8 stop., w Keswich na 5 stop. pod punktem marżnięcia, a w wielu okolicach tak gębokі сніг выпадł, że przejazd stał się niepodobnym. (A.P.S.Z.)

Hiszpania.

Madryt, dnia 21-go Marca.

Udzielone przez dzienniki szczegóły urzędowe o działaniach woyska północnego żywą wzbudziły obawę i niemniej powiększył się nieprzyjazny sposób myślenia przeciwko Gabinetowi. Wszędzie dają się słyszeć zapytania, co dotąd zrobiła Legia Angielska, która tak wiele kosztuje. Niedostatek wiadomości z Estremadury, Walencyi i Arragonii powiększa ciągle powszechną niespokojność. (A.P.S.Z.)

Portugalia.

Lisbona, d. 19 Marca.

Królowa d. 12 dawała pokoje, i chociaż dobrze wyglądała; jednak chodzenie ją bardzo utrudzało z przyczyny bólu w nogach.

— Na Ministra *Sa da Bandeira* zaniesiono do Kortezów skargę, ponieważ on przyjął wielu Miguelistów.

— Rozumieją powszechnie, że stronnictwo Miguelistowskie, oczekuje tylko powodzenia *Don Carlosa*, dla wypowiedzenia Królowej *Donnie Maryi*, posłuszeństwa.

— Известіе, что Королева имѣетъ надежду быть матерью, возбудило общую радость, даже между ультра-либеральною партіею. Полагаютъ, что разрѣшеніе отъ бремени Ея В-ва послѣдуетъ въ началѣ Августа. Вообще съ похвалою говорятъ объ уваженіи, которое оказываетъ Принцъ Фердинандъ своей супругѣ.

— *Diario* уведомляетъ, что Начальникъ Гериласовъ Рамешидо, послѣ сраженія нѣсколько часовъ бывшаго, потерпѣлъ поражение; его силы состоятъ изъ 300 чел.

— Сей же журналъ содержитъ декретъ конне Кортезы уполномочили Правительство, въ продолженіи трехъ мѣсяцевъ производить неограниченныя насилія въ округахъ Серра де Аргарве, Феро, Бежа и Эвора, съ условіемъ, чтобы въ поступкахъ своихъ дать Кортезамъ отчетъ.

— Г. Мидоси сдѣлалъ предложеніе Кортезамъ, чтобы обложить податью все предметы роскоши, какъ то, экипажи, лошадей, лошаковъ и прислугу (исключая работниковъ и животныхъ требуемыхъ для земледѣлія), которое принято съ похвалою. (A.P.S.Z.)

Г а л и ц я.

Лембергъ, 25-го Марта.

По донесеніямъ изъ Черновицъ, тамъ и во всей Буковинѣ, 4-го ч. с. м. выпало только снѣга, что Черновицкій дилижансъ на другой день не могъ выѣхать съ мѣста. И такъ должно было отпривить письма въ легкую саняхъ, которые прибыли въ Лембергъ половиною дня позже обыкновеннаго, ибо во многихъ мѣстахъ, по причинѣ снѣга, съ трудомъ можно было проѣхать. И здѣсь также 4 и 5 Марта, такой былъ снѣгъ, что мы имѣемъ савную дорогу, какой не было во всю зиму. (G. C.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 1-го Марта.

Здѣсь удивляются, что нѣкоторые Европейскія газеты считаютъ важнымъ посланіе Г-на Уркхарта и этому обстоятельству приписываютъ его многократныя, впрочемъ совершенно личныя сношенія съ Министерствомъ Оттоманскимъ. Г. Уркхартъ со всею здѣсь не играетъ роли, какую ему приписываютъ. Онъ замѣчательнѣе по нѣкоторымъ странностямъ; иногда онъ носитъ платье по Восточному и называетъ себя Даудъ-Пашею. Онъ поссорился съ уважаемымъ всеми Лордомъ Понсомби, оставилъ гостиницу посольства и нанялъ для себя квартиру. Здѣсь весьма рады, что во время отсутствія Лорда Понсомби, не Г. Уркхартъ будетъ исправлять дѣла.

— Изъ Константинополя сообщаетъ *Times* отъ 1 Марта: „Султанъ Магмудъ, кажется слѣдуетъ Калифамъ Гаруну аль Рашиду и Аль Мамуму и кажется свою столицу хотеть сдѣлать столь блистательнымъ центромъ наукъ, какъ были Багдадъ и Дамаскъ во время упомянутыхъ Калифовъ. На прошедшей недѣлѣ въ Перѣ открыто медицинское училище, въ которомъ все отрасли медицины будутъ преподавать Европейскіе Професора. Сначала Улемы сильно сопротивлялись наукъ практической анатоміи, однако наконецъ согласился Шейхъ-Исламъ, подъ условіемъ, что для анатомическихъ разсѣченій должны только употребляться тѣла Христіанъ и Евреевъ.“ (A.P.S.Z.)

Е г и п е т ь.

Courrier содержитъ письмо изъ Александріи отъ 4-го Марта, въ которомъ между прочимъ сказано: „Ибрагимъ-Паша на этотъ разъ не съ такимъ восторгомъ принять въ Каирѣ, какъ прежде, и это возбудило всеобщее вниманіе, что старый Паша тотчасъ отправился въ верхній Египетъ. Ибрагимъ боленъ и долженъ былъ подвергнуться операціи, которая однако была благополучна. Князь Пюклеръ-Мускау сопровождаетъ Пашу въ Верхній Египетъ. Общество для изслѣдованія пирамидъ, распущено и Г. Кавилля объявить теперь работы, до какой степени онъ произведенъ. — Здѣшнее правительство получило известіе, что Султанъ намѣренъ свой флотъ замѣстить Американскими офицерами. Еслибъ и Мегмедъ-Али тоже сдѣлалъ, то соединенный Турецкій и Египетскій флотъ составлялъ бы могущественную силу. Но все это зависитъ отъ возстановленія дружественныхъ сношеній между обоими Правительствами. Уполномоченный для сего Бейлекши Эфендіи возвратился въ Константинополь весьма довольнымъ успѣхами своего посольства. Прибылъ также Татаринъ съ векселями на 15 мил. піастровъ для уплаты подати Султану. Не прошло года какъ уже отправлена вторая посылка. При производящейся здѣсь недавно публичной продажѣ хлопъ этой бумаги, невилось охотниковъ ибо послѣднія извѣстія изъ Англій и прочей Европы огорчили купцовъ.

— Wiadomość, że Królowa zostanie matką, wzbudziła tu powszechną radość, nawet między stronnictwem ultraliberalnym. Rozumieją, że rozwiązanie Jey Kr. Mości nastąpi na początku Sierpnia. Poważenie, jakie Xiążę Ferdynand okazuje dla swey Małżonki, podoba się powszechnie.

— *Diario* donosi, że dowódzca Guerilasów Remeschido, po kilka godzinney bitwie doznał porażki; siły jego składają się ze 300 ludzi.

— Tenże dziennik zawiera dekret, przez który Kortezy upoważniły Rząd do pełnienia nieograniczoney władzy w okręgach Serra de Argarve, Faro, Beja i Evora z warunkiem, ażeby ze swych postępowań zdał później Kortezom sprawę.

— P. Midosi uczynił Kortezom przełożenie, ażeby na wszystkie artykuły do zbytku służące, jako pojazdy, konie, woły, usługę (wymijając robotników do roli oraz potrzebne do tego konie i woły) nałożyć podatek; przełożenie to z pochwałą przyjęte zostało. (A.P.S.Z.)

Г а л и ц я.

Лвѡвъ, 25-го Марца.

Podług wiadomości z Czernowic, tam i w całej Bukowinie, d. 4 b. m. tyle spadło śniegu, iż dylżans Czernowicki nazajutrz nie mógł z miejsca ruszyć. Musiano zatem listy wyexpedyować lekkimi sankami, które jednak przybyły o pół dnia później do Lwowa, gdyż w wielu miejscach, dla mocney zamieci, zaledwo można było jechać. I u nas d. 4 i 5 Marca tak wielki był śnieg, że mamy sanna, jakiejśmy tej zimy jeszcze nie mieli. (G.C.)

Т у р ц я.

Константинополь, d. 1 Марца.

Мочно się tu nad тѣмъ dziwić, że niektóre dzienniki Europejskie postanowiły P. Urquhart nadać szczególną ważność, i tey okoliczności przypisują jego ciężkie, lecz tylko osobiste stosunki z Ministerjum Otomańskim. P. Urquhart zgoła nie gra roli, którą mu nadają. W rzeczy samej, tylko przez szczególne postępowanie czyni on siebie godnym uwagi; niekiedy nosi ubiór orientalny i mianuje się Daud Baszą. Przed niejakim czasem poróżnił się nawet z powszechnie szanowanym Lordem Ponsomby, opuścił hotel Poselstwa i do własnego przeniósł się mieszkania. Mocno są tu uradowani, że nie P. Urquhart będzie sprawował interesu w nieobecności Lorda Ponsomby.

— *Times* donosi z Konstantynopol. pod d. 1 Marca: „Sultan Machmud zdaje się naśladować Kalifów Haruna al Raschida i Al Mamuma, i stolicę swoją chce uczynić równie tak świetnymъ siedliskiemъ наукъ, jakъ było w Bagdadzie i Damaszku za czasówъ tychъ Kalifów. Na przeszłymъ tygodniu w Pera otworzoną została szkoła medyczna, w której wszystkie nauki należące do medycyny, wykładać będą Professorowie Europejscy. Nauce Anatomii praktycznej z początku mocno sprzeciwiali się Ulemowie, jednakъ Szeikъ Islamъ zezwoliłъ nakoniecъ pod warunkiemъ, że tylko ciała chrześcian i żydówъ używane będą do sekcyy.“ (A.P.S.Z.)

Е г и п т.

Courrier zawiera list z Alexandryi pod dniem 4 Marca, w którymъ między innymi czytamy: „Ibrahim-Basza nie z takimъ entuzjazmemъ przyjęty zostałъ tymъ razem w Kairze, jakъ dawniej, i to powszechną wzbudziło uwagę, że stary Basza, natychmiastъ wyjechał do wyższego Egiptu. Ibrahimъ jest chory i musiałъ wytrzymać операцыя, która jednakъ szczęśliwie wykonaną została. Xiążę Pücker-Muscau, towarzyszy Baszy w jego podróży do wyższego Egiptu. — Towarzystwo do odkrycia Piramid rozwiązało się, i P. Caviglia ogłosiłъ teraz pracę, jakъ daleko posunięte zostały. — Rządъ tu teyszy otrzymałъ wiadomość, że Султанъ ma zamiarъ umieścić na flocie swey Amerykańskichъ Oficerówъ marynarki. Jeśliбъ i Mehmed-Ali to czyniłъ, wtenczasъ połączone Турецка i Egiptaska flotta, tworzyłaby potężną siłę. Wszystko jednakъ zależy odъ przywrócenia przyjacielskichъ stosunkówъ między obudwoma Rządami. Upoważniony do tego Beyleksi Effendi, miałъ powrócić do Konstantynopola bardzo zadowolonymъ ze skutku swego poselstwa. Przybyłъ tu także Tatarъ wexlami na 15 milionówъ piastrowъ dla wypłaty trybutu Султанowi. Od r. jużъ to wyszło drugie przysłanie. Podczas publicznej sprzedaży bawełny, odbywającej się tu nie dawno, zgoła nie było kupujących, gdyż ostatnie wiadomości z Anglii i reszty Europy zasmuciły kupcówъ. Rządъ ogłosiłъ, że cały swój zapasъ przedawać będzie prywatnie. Trzey oficerowie i 12 maytków, o-

Правительство объявило, что весь запас продать частнымъ образомъ. Три офицера и 12 матросовъ послѣдніе изъ Евфратской экспедиціи изъ Бейрута сюда прибыли и возвратятся въ Англію. Ожидаютъ также сюда Полковника *Чеснея*.“ (A. P. S. Z.)

Разныя извѣстія.

Докторъ *Бекштейнъ*, извѣстный чудеснымъ своимъ леченіемъ посредствомъ простой воды, на послѣднихъ дняхъ издалъ въ Берлинѣ сочиненіе подъ заглавіемъ: „Лекаръ безъ Медицины, или наставленіе какъ безъ лекарствъ, помощію холодной воды, можно избавиться отъ болѣзни и какъ излѣчать всякія болѣзни.“

— Пишутъ изъ Ульма, что выдѣлка сахара изъ свекловицы, тамъ все болѣе распространяется. Для поощренія сей отрасли промышленности и чтобы она сдѣлала еще болѣе полезною, къ этому содѣйствовало новое важное изобрѣтеніе. Увѣрились, что изъ выжимковъ остающихся отъ свекловицы, можно выдѣлывать бумагу и нѣсколько опытовъ сдѣланныхъ для повѣрки сего изобрѣтенія, произвели прекрасную бумагу.

— Въ Лондонѣ 16-го числа Марта, въ домѣ Ост-Индской Компаніи сдѣлано покушеніе на жизнь Вице-Президента сей компаніи Г. Джонъ *Логъ*. Какой то человекъ, по имени *Кирней*, хотѣлъ съ нимъ познакомиться и вошедъ въ его комнату, онъ вынулъ ножъ какіе носятъ обыкновенно Малайскіе жители и пронзилъ его два раза въ затылокъ и въ щеку. На крикъ Вице-Президента послѣднее къ нему нѣсколько человекъ, которые схватили убійцу и связавъ отправили въ Мансіонъ-Гаузъ. Приглашенный лекаръ объявилъ что раны вовсе безопасны. При допросахъ тотчасъ дѣлаемыхъ Лордомъ Меромъ, преступникъ имѣлъ блѣдное лице и мрачный взоръ, но казался совершенно спокойнымъ. Изъ обширныхъ его показаній выходитъ слѣдующее: *Кирней* во время Бирманской войны служилъ въ войскѣ Компаніи, и по окончаніи войны, онъ считалъ себя обиженнымъ, потому что всё его домогательство, на счетъ производства, оставлены безуспѣшно. Тогдашній Намѣстникъ Лордъ *Бентинкъ*, будто три года льстилъ его обѣтами и на послѣдокъ приказалъ предоставить ему на волю: или опять всгупить въ службу Компаніи, или возвратиться въ Англію. *Кирней* оставилъ Индію и прибылъ въ Англію подавъ прошеніе къ Лорду *Веллингтону*, который ему отвечалъ, что онъ собственнымъ иждивеніемъ долженъ возвратиться въ Индію. *Кирней*, недовольный тѣмъ, отправился къ тогдашнему Вице-Президенту Компаніи, Г. *Эстеллю* и бывъ худо принятъ нанесъ ему ударъ зонтикомъ, такъ что повергнувъ его на землю, за что шесть мѣсяцевъ содержимъ былъ въ тюрьмѣ. Получивъ свободу онъ возвратился въ Индію, но и тамъ за угрозы противу Лорда *Бентинка* опять заключенъ на 12 мѣсяцевъ. Выдержавъ сей новый арестъ, онъ получилъ нѣкоторое пособіе отъ Г. *Меткальфа* временно бывшаго Намѣстникомъ, но по прекращеніи этого пособія за притѣвленіемъ новаго Намѣстника Лорда *Дукландъ*, возвратился въ Англію. На послѣдокъ касательно послѣдняго своего поступка, *Кирней* утверждаетъ, что онъ не былъ намѣренъ умертвить Вице-Президента, но требуя отъ него пособія своему сыну и будучи худо принятъ, хотѣлъ напугать его показавъ ему ножъ. Г. *Логъ*, схватилъ его за руку и хотѣлъ отнять ножъ; при сей борьбѣ самъ *Кирней* изранилъ себя въ шею и будучи принужденнымъ защищать собственную жизнь, пользуясь паденіемъ Г. на *Лога*, пронзилъ его въ голову. — Все радуются, что сохранилъ жизнь Г. *Логъ*, котораго вообще почитаютъ. (T. P.)

Алмазы.

Алмазы существуютъ, разбѣнно, по нѣкоторымъ мѣстамъ земной поверхности, но всегда въ небольшомъ количествѣ. Они чаще всего бываютъ открыты землястою корою, которая препятствуетъ узнать присутствіе алмаза прежде промывки. По наблюденіямъ, сдѣланнымъ въ Бразиліи, полагаютъ, что мѣстопробываніе алмазовъ находится на днѣ и пока-тостяхъ широкихъ долинъ, не на большой глубинѣ подъ поверхностію земли. Почвы, заключающія алмазы весьма рѣдки. Индія есть страна, извѣстная въ этомъ отношеніи съ самыхъ древнихъ временъ, хотя нѣтъ достоверныхъ свѣдѣній о мѣстахъ, гдѣ производится добываніе алмазовъ; они находятся въ окрестностяхъ Голконды, въ Деканѣ и въ Бразиліи.

Островъ Борнео, провинція Минась-Гераесъ въ Бразиліи, западныя части Уральскихъ горъ, также заключаютъ это драгоцѣнное произведеніе. Добываніе алмазовъ въ Индіи свободно; только Правители областей, гдѣ оно производится, платятъ пошлину. Способъ добыванія алмазовъ въ Индіи состоитъ въ томъ, что промываютъ землю, содержащую алмазы,

статни з wyprawy na Eufracie, z Beyrut tu przybyli, i powrócą do Anglii. Również oczekują tu Półkownika *Chesney*.“ (A. P. S. Z.)

Разныя извѣстія.

Докторъ *Beckstein*, znany z cudownych swoich leków za pomocą prostej wody, wydał ostatniemi czasy, w Berlinie dzieło, pod tytułem: „Lekarz bez Medycyny, czyli instrukcyja, jak bez lekarstw, za pomocą zimney wody, można się równia od chorób zachować, jako i wszelkie choroby leczyć.“

— Piszą z Ulm, iż wyrabianie cukru z baraków coraz bardziej się tam rozszerza. Do ożywienia tej gałęzi przemysłu i uczynienia bardziej jeszcze korzystną, przyczyniło się niedawno nowe ważne odkrycie. Przekonano się, iż z wycieczyn pozostających od buraków, wyrabiać można papier, i kilka doświadczeń w celu sprawdzenia tego odkrycia przedsięwziętych, dały w wypadku papier bardzo piękny.

— W Londynie 16 Marca zrana, w domu kompanii Wschodnio-Indyjskiej, popełniony został zamach na życie Vice-Prezydenta tejże kompanii P. John *Loch*. Człowiek niejaki nazwiskiem *Kearney*, żądał z nim widzieć się, i wszedłszy do jego pokoju, dobył noża, jaki zwykli nosić malajczycy, i zadał mu dwie rany, jedną w tylną część głowy, drugą w policzek. Na krzyk Vice-Prezydenta, nadbiegło kilka osób, które mordercę schwytali, związali i odesłali do Mansion House. Przywołany lekarz oświadczył, iż rany wcale nie są niebezpieczne. Na badaniach niezwłocznie przez Lorda *Mayora* uczynionych, morderca, mający twarz bardzo bladą i wzrok obłąkany, okazał się zupełnie spokojnym. Z rozciągniętych jego zeznań wynikają fakta następujące. *Kearney*, podczas wojny birmańskiej, służył w wojsku Kompanii, i po ukończeniu wojny, sądził się skrzywdzonym, z powodu, iż domagania się jego względem awansu zostawione zostały bez skutku. Oweczasowy wielkorządca, Lord *Bentinck*, uwodził go jakoby trzy lata obietnicami, i nakoniec rozkazał, ażeby zostawiono mu do wyboru: wejść na nowo do służby kompanii, lub wrócić do Anglii. *Kearney* opuścił Indye i przybywszy do Anglii zaniósł prośbę do Lorda *Wellington*, który mu wszelkże oznajmił w odpowiedzi, iż powinien własnym kosztem do Indyi wrócić. *Kearney*, nie mając zadość na tѣm, udał się do ówczesowego Vice-Prezydenta kompanii, P. *Astell*, i zostawszy niegrzecznie przyjętym, uderzył go parasolem, tak, iż obalił o ziemię, za co sześć miesięcy wysiedział w więzieniu. Po odzyskaniu wolności, wrócił do Indyi, ale i tam, za pogroźki przeciw Lordowi *Bentinck* znowu do więzienia na 12 miesięcy wtrącony został. Wysiedziawszy ten nowy zakres, otrzymał niejakię wsparcie od P. *Metcalf*, zastępcą tymczasowo miejsce Wielkorządcy; ale wsparcia te ustały za przybyciem nowego Wielkorządcy, Lorda *Auckland*, i *Kearney* znowu wrócić musiał do Anglii. Nakoniec, co do ostatniego swojego postępku, *Kearney* utrzymuje, iż nie miał zamiaru zabicia Vice-Prezydenta, lecz, żądając od niego opatrzenia dla swojego syna, i widząc się źle przyjętym, chciał go zastraszyć widokiem noża. P. *Loch*, wyrzawszy nóż, chwycił go za rękę i chciał mu go wydrzeć; w passowaniu się tѣm sam *Kearney* raniony został w szyję, i, widząc się wreszcie przymuszonym bronić własnego życia, korzystał z chwili, kiedy P. *Loch* upadł, i zadał mu ranę w głowę. — Wszyscy się cieszą ze szczęśliwego ocalenia życia P. *Loch*, który jest urzędnikiem powszechnie szacowanym. (T. P.)

Дьяменты.

Дьяменты находятся въ разбросанномъ въ нѣкоторыхъ мѣстахъ на поверхности земной, но всегда въ малой ilości. Наячѣстѣе сѣ покрыты земною скорупою, которая препятствуетъ до познания obecности дьяменту przed оплѣканіемъ. Подлѣг поstrzeżeń, czynionychъ w Brezylji, utrzymują, że дьяменты находятся на днѣ i pochylnościachъ szerokichъ dolin, w małej głębokości pod powierzchnią ziemi. Grunta, które zawierają дьяменты, są bardzo rzadkie. Indye są krajemъ znajomymъ w tymъ względzie od najdawniejszychъ czasów, chociaż nie ma pewnychъ wiadomości o мѣstachъ, w których się добываютъ дьяменты; znajdują je w okolicachъ Golkondy, Dekanu i w Brazylii.

Wyspa Borneo, prowincya Minas-Gerzesъ w Brazylii, zachodnie części górъ Uralskichъ, zamykają także ten drogi produkt. Добываніе дьяментовъ w Indyi jest wolne; tylko rządzący obwodów, gdzie się ono wykonywa, cѣ opłacają. Sposóbъ добыванія дьяментовъ w Indyachъ na tѣmъ zależy, aby ziemię, która zawiera дьяменты, przepłókiwać dla odłączenia od nichъ gliny i pi-

для отдаленія отъ нихъ глины и песку. Остатокъ, состоящій, преимущественно изъ мелкихъ кремней и желѣзной руды, кладутъ на землю, хорошо уложенную, гдѣ и оставляютъ для просушки. Послѣ чего при солнечномъ свѣтѣ отыскиваютъ алмазы, употребляя для этого негры подъ надзоромъ инспекторовъ. — Способъ добыванія алмазовъ въ Бразиліи состоитъ въ слѣдующемъ: подъ навѣсомъ ставится наклонно столъ, раздѣленный по длинѣ своей на нѣсколько частей или ящичковъ; въ каждомъ изъ этихъ ящичковъ находится негръ. Водная струя проводится къ верхней части стола, на которой наложена куча алмазной земли, называемая *Cascalho*, изъ нее каждый негръ придвигаетъ къ себѣ нѣкоторую часть для удобнѣйшей промывки, и въ оставшемся осадкѣ отыскиваетъ алмазы. — Во всякой рабочей бываетъ до двадцати негровъ и нѣсколько человекъ надзирателей, которые сидятъ на возвышенныхъ скамьяхъ противъ возвышенной части стола.

Какъ скоро негръ найдетъ алмазъ, онъ долженъ тотчасъ уведомить объ этомъ, хлопая руками, и передать его надзирателю, который кладетъ его въ сосудъ повѣшенный посрединѣ рабочей каморы.

Каждый негръ, который найдетъ алмазъ въсомъ въ $17\frac{1}{2}$ каратъ *) получаетъ свободу, а Господину его за это вознагражденіе. Не смотря однакожь на это привилегію, производится контрабанда (оцѣниваемая въ треть всего производства), посредствомъ которой самыя большіе, прекраснѣйшіе алмазы поступаютъ въ торговлю.

Кони Бразилскія съ 1730 по 1814 годъ доставили Правительству 3,023,000 каратъ, что составляетъ ежегоднаго прихода 36,000 каратъ, то есть немного болѣе пятнадцати фунтовъ алмазовъ. Но, по показанію Г. *Маза*, это произведеніе значительно уменьшилось съ нѣкоторыхъ поръ. Каратъ необдѣланнаго алмаза обходится Правительству въ 38 франковъ 20 су.

Бразилія отпускаетъ въ торговлю ежегодно отъ 25 до 30 тысячъ каратъ, которые послѣ шлифовки даютъ отъ 800 до 900 каратъ.

Въ 1476 году Лудовикъ *Бергемъ* открылъ способъ отшлифовывать алмазы, посредствомъ алмазнаго же порошка. До тѣхъ поръ неизвѣстна была степень красоты, которую могутъ имѣть алмазы. Если два грубые алмазы тереть одинъ о другой, то получится порошокъ, называемый алмазнымъ; этотъ порошокъ разводитъ въ деревянномъ маслѣ и этою жидкостью покрываютъ горизонтальную положенную дощечку, сдѣланную изъ весьма мягкой стали. Алмазъ, который хотятъ шлифовать, обдѣлывается посредствомъ олова въ мѣдъ, за которую захватываютъ стальными щипчиками. На сѣи послѣднія накладываются довольно большія тяжести, которыя надавливаютъ алмазъ на горизонтальную дощечку, получающую вращательное движеніе. Когда поверхность алмаза такимъ образомъ будетъ достаточно вышлифована, тогда начинаютъ сглаживать другую и т. д.

Есть алмазы, которыхъ нельзя отшлифовать; ихъ называютъ природными алмазами. Стекольщики употребляютъ ихъ для разрыванія стеколъ, или ихъ превращаютъ въ порошокъ, въ стальной иготы, и этою то пылью шлифуютъ алмазы и другіе драгоценныя камни. Когда алмазы имѣютъ фигуру, мало способную для шлифовки, въ такомъ случаѣ откалываютъ отъ нихъ частицы, стараются дать имъ фигуру правильнаго восьмиугольника. Для этого дѣлаютъ сперва небольшое углубленіе или зарубку вокругъ той части, которую хотятъ отдѣлить; потомъ накладываютъ на нее стальную пластинку, хорошо закаленную и заостренную, и не сильнымъ ударомъ по ней, раздѣляютъ алмазъ на двѣ части, соответственно тому мѣсту, гдѣ сдѣлана зарубка. Иногда, для сокращенія работы, отдѣляютъ части алмаза, употребляя для этого стальную проволоку, погруженную сперва въ растворъ изъ алмазнаго порошка и деревяннаго масла.

Въ первыя времена, послѣдовавшія открытію искусства шлифовать алмазы, ювелиры старались сколько возможно менѣе терять частицъ алмазныхъ, не заботясь о приданіи алмазу большаго блеска, зависящаго отъ той фигуры, которая наиболее способна отражать свѣтъ.

Теперь извѣстны только двѣ формы алмазовъ: роза и брилліантъ. — Въ первомъ родѣ алмазовъ нижняя часть бываетъ плоская, а верхняя на подобіе граненаго купола; число граней простирается до 24. У брилліанта же нижняя часть состоитъ изъ симметрическихъ поверхностей, соответствующихъ верхнимъ гранямъ. Брилліантъ предпочитается всѣмъ другимъ

sku. Ресзтѣ складающаюся изъ щезгѣольнѣй зъ дробныхъ крзѣмieni i rudy żelazney, kładą na ziemię, dobrze ubitą, gdzie zostawją dla wysuszenia. Potem przy świetle słonecznymъ wyszukują dyamentow, używając do tego gotychъ murzynów pod okiemъ dozorców. — Sposóbъ dobwania dyamentów w Brazylii jest następujący: pod dachemъ stawi się pochyły stół, podzielony wzdłuż na kilka części czyli szuflad; w kaźdey z tychъ szufladъ znajduje się murzyn. Strumień wody przeprowadza się do wierzchniey części stołu, na którymъ położona kupa dyamentowey ziemi, nazywającej się *Cascalho*, z niey kaźdy murzyn bierze sobie pewną część dla łatwiejszego pfokania, a w pozostałymъ osadzie wyszukuje dyamentów. W kaźdey pracowni bywa 20 murzynów i kilku ludzi dozorcujących, którzy siedzą na podniesionychъ ławkachъ naprzeciwъ podniesioney części stołu.

Skoro tylko murzyn znajdzie dyament, powinien natychmiastъ uwiađomić o témъ klaszczącъ w ręce, i oddać go dozorcę, który kładzie w naczynie, zawieszone na szrodku pracowni.

Kaźdy murzyn, który znajdzie dyament, waźący $17\frac{1}{2}$ karatowъ *), otrzymuje wolność, a jego panu daje się za to wynagrodzenie. Bezwzględnie jednakъ na tenъ przywilej, dopełnia się kontrabanda (oceniona na trzecią część całego dobwania), przez którą naywiększe i naypiękniejsze dyamenty idą w handel.

Kopalnie Brazylijskie od 1730 do 1814 roku dostarczyły Rzadowi 3,023,000 karatow, co wynosi corocznie dochodu 36,000 karatow, to jest: nieco więcej od piętnastu funtówъ dyamentów. Lecz, podługъ wykaзу P. *Mawa*, produkt tenъ znacznie się zmniejszył od niejakiego czasu. Karatъ nieszlifowanego dyamentu przychodzi Rzadowi w 38 frank. 20 su.

Brazylia puszcza w handel corocznie od 25 do 30 tysięcy karatow, które po wyszlifowaniu dają od 800 do 900 karatow.

W roku 1476 Ludwikъ Berguem wynalazł sposóbъ szlifowania dyamentu, za pomocą dyamentowego proszku. Dotądъ nie byłъ znany stopieńъ piękności, jaką mieć mogą dyamenty. Jeżeli dwa grube dyamenty trą się jedenъ o drugi, otrzymuje się proszekъ, nazywający się dyamentowymъ: proszekъ tenъ rozprowadza się w oliwie i płynemъ tymъ pokrywa się poziomie tabliczka zrobiona z nader miękkiey stali. Dyamentъ mający się szlifować, oprawują za pomocą cyny w miedz, którą uymują stalowemi kleszczykami. Na te ostatnie kładą dość znaczne ciężary, przygniatające dyamentъ do poziomey tablicy, która otrzymuje ruch wirowy. Kiedy powierzchnia dyamentu tymъ sposobemъ będzie zupełnie oszlifowana, w ówczasъ zaczynają oglądać drugą i t. d.

Są dyamenty, którychъ nie można oszlifować; nazywają ichъ dyamentami samorodnemi. Szklarze używają ichъ do obrzynania szkła, lub obracającъ na proszekъ, w stalowymъ moźdżerzu, i tymъ pyłkiemъ szlifują dyamenty i inne drogie kamienie. Kiedy dyamenty mają figurę, mało przydatną do szlifowania, w takimъ razie odłupują od nichъ cząstki, starającъ się nadać imъ figurę foremnaго sześcianu. Dla tego robią wprzódъ małą wklęśłość lub rębek do koła tej części, którą trzeba odłaczyć; potemъ kładą nań stalowy krązekъ, dobrze zahartowany i zaostrozony, i słabemъ po niey uderzeniem, dzielą dyamentъ na dwie części, stosownie do tego miewsca, gdzie rębekъ zrobiony. Niekiedy, dla skrócenia roboty, odłaczają części dyamentu, używając do tego drótu stalowego, zanurzonego wprzódъ do roztworu z dyamentowego proszku i oliwy.

W pierwszychъ czasachъ, które następowaly po odkryciu sztuki szlifowania dyamentów, jubilerowie sturali się jakъ najmniey tracić dyamentowychъ części, nie troszczącъ się o nadanie dyamentowi większego blasku, zależącego od figury, naywięcejъ mającey zdolności do odbijania światła.

Terazъ wiadome są tylko dwa kształty dyamentów: rozeta i brylant. W pierwszymъ rodzaju dyamentówъ niższa częśćъ bywa płaska, a wierzchnia na kształtъ granistey kopuły; liczba krawędzi bywa do 24. Brylantu zaś dolna częśćъ składa się z symetrycznychъ płazczyn, odpowiađającychъ górnymъ krawędziomъ. Brylantъ wyżey się ceni od wszystkichъ innychъ rodzajówъ, dla

*) Слово каратъ происходитъ отъ имени растенія, котораго сѣмена служили первоначально для извѣшыванія алмазовъ. Всѣ карата опредѣляютъ въ 205 миллиграмовъ.

*) Wyrazъ karatъ pochodzi od nazwania rośliny, której nasiona służyły początkowе do ważenia dyamentów. Waga karatu równa się 205 milligramom.

родамъ, потому что онъ производитъ самые разнообразныя цвѣта.

Цѣна алмазовъ очень высока и весьма не постоянна. Алмазь, неспособный для шлифовки, продается отъ 30 до 36 франковъ за каратъ. Когда онъ годенъ для шлифовки и когда весь его не превосходить одного карата, то онъ продается за 48 франковъ. Но если весь его болѣе карата, то его оцѣниваютъ квадратомъ его вѣса, помноженного на цѣну карата, 48 франковъ. Такимъ образомъ грубый алмазь въ 4 карата стоитъ: $16 \cdot 48 = 788$ франковъ.

Обдѣланные алмазы цѣнятся гораздо выше; ибо здѣсь принимается въ расчетъ: работа, потеря вѣса и рискъ.

Вообще оцѣниваютъ потерю алмаза при отработкѣ по крайней мѣрѣ въ половину первоначальнаго его вѣса.

Слѣдующая таблица заключаетъ цѣны алмаза до 5 каратъ вѣсомъ.

Средній вѣсъ алмаза.		Цѣна каратовъ.	
$\frac{1}{8}$ карата.	отъ 60 до 80 франк.		
$\frac{1}{8}$	—	100	125
$\frac{1}{4}$	—	160	192
$\frac{1}{2}$	—	200	261
1	—	220	280
2	—	650	800
3	—	1600	2000
4	—	2400	3000
5	—	4000	6000

Алмазь шлифованный, имѣющій весь болѣе одного карата, оцѣнивается квадратомъ его вѣса, умноженнымъ на 192 франка, т. е. на цѣну одного карата. Но посредствомъ этого способа счисленія, не всегда получается точная цѣна алмазовъ большой величины. Такимъ образомъ алмазь въ 49 каратъ былъ проданъ за 760,000 франковъ, между тѣмъ какъ по вышепоказанному способу оцѣнки онъ стоитъ 460,992 франка.

Алмазы, имѣющіе блескъ живой и рѣзкой, оцѣниваются дороже, нежели совершенно прозрачныя.

Алмазь въ два карата прекраснаго зеленоватаго цвѣта былъ проданъ за 900 фр., а роза въ 2 $\frac{1}{2}$ карата была куплена за 2000 франковъ.

Алмазы въ 5 и 6 каратовъ цѣнятся какъ прекрасныя камни; алмазы въ 12 и 20 каратъ довольно рѣдки, а тѣмъ болѣе значительнѣйшаго вѣса. Рѣдко встрѣчаются алмазы, превосходящіе 100 каратъ.

Раджа Мастанскій, на островѣ Борнео, обладаетъ самымъ большимъ алмазомъ: онъ вѣситъ болѣе 300 каратъ.

Алмазь Великаго Могола; вѣситъ 279 каратъ, онъ имѣетъ фигуру яйца, разрѣзаннаго по срединѣ, и былъ оцѣненъ въ 11,725,000 франковъ.

Алмазь Императора Россійскаго вѣситъ 193 карата; онъ величиною съ голубиное яйцо; но форма его не красива. За него заплачено 2,160,000 франковъ и 90,000 фр. пожизненнаго пенсіона.

Алмазь Австрійскаго Императора вѣситъ 139 каратъ; онъ былъ оцѣненъ въ 2,600,000 франковъ. Онъ имѣетъ желтоватый оттѣнокъ; и имѣетъ шлифовку розы форма его не красива.

Алмазь Короля Французовъ вѣситъ 136 каратъ. Прежде шлифовки весь его былъ въ 410 каратъ. Для шлифовки его употреблено было два года. Онъ извѣстенъ подъ именемъ *Питта* или *Регента*, потому что былъ купленъ у Англичанина Питта, Герцогомъ Орлеанскимъ, Регентомъ во время малолѣтства Людовика XV. За него заплачено было 2,500,000 франковъ. Теперь онъ стоитъ по крайней мѣрѣ вдвое, потому, что онъ замѣчательнъ по прекрасной своей формѣ и пропорціямъ; его почитаютъ за красивѣйшій камень въ Европѣ.

Всѣмъ извѣстно, что алмазь по своей твердости употребляется въ искусствахъ, а по красотѣ своей составляетъ богатѣйшее убранство. Онъ служитъ рѣзцомъ для гравированія; изъ него дѣлаются буравчики для просверливанія камней, центры, въ которыхъ вертятся оси часовыхъ колесъ и проч. Стекольщики употребляютъ для разрѣзки камней алмазь съ криволинейными ребрами; по показанію Г-на Волластона, алмазь обязанъ этою способностью, не твердости своей, по криволинейной формѣ. Замѣчено, что алмазы отшлифованные, или съ блестящими ребрами, чертятъ стекло, не разрѣзывая его; между тѣмъ какъ вещества способныя чертить стекло, пріобрѣтаютъ способность рѣзать его, коль скоро ребра ихъ имѣютъ криволинейную форму. (*Жур. Общеп. Свѣд.*)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, принимается подписка на второй Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сер.

того, же выдаетъ наярзѣматъе колоры.

Cena dyamentów jest bardzo wysoka i bardzo nie stała. Karat dyamentu, nie przydatnego do szlifowania, przedaje się za cenę od 30 do 36 fr. Jeżeli przydatny do szlifowania i kiedy waga jego nie jest większa nad jeden karat, w ówczas przedaje się po 48 franków. Lecz jeżeli waga jego większa od karatu, tedy ceną go robiąc kwadrat z jego wagi i mnożąc przez cenę jednego karata, 48 franków. Tym sposobem gruby dyament, mający 4 karaty kosztuje: $16 \cdot 48 = 788$ franków.

Wyszlifowane dyamenty cenią się daleko wyżej: tu bowiem bierze się do rachunku: robota, strata wagi i rysk.

W ogółności oceniają stratę dyamentu, przy skończeniu roboty przynajmniej w połowie pierwiastkowej jego wagi.

Następująca tablica zawiera ceny dyamentu ważącego do 5 karatów.

Średnia waga dyamentu.		Cena karatów.	
$\frac{1}{8}$ karata.	od 60 do 80 franków.		
$\frac{1}{8}$	—	100	125
$\frac{1}{4}$	—	160	192
$\frac{1}{2}$	—	200	261
1	—	220	280
2	—	650	800
3	—	1600	2000
4	—	2400	3000
5	—	4000	6000

Dyament szlifowany, ważący więcej nad jeden karat, ocenia się mnożąc kwadrat jego wagi przez 192 franków, t. j.: przez cenę jednego karatu. Lecz za pomocą tego sposobu liczenia, nie zawsze otrzymuje się dokładna cena dyamentów znaczniejszej wielkości. I tak dyament ważący 49 karatów był przedany za 760,000 franków, gdy tymczasem wedle wyżej pokazanego sposobu oceny kosztuje 460,992 franków.

Dyamenty, mające blask żywy i mieniący się, drożey są cenione, niż zupełnie przezrocyste.

Dyament ważący dwa karaty pięknaго zielonawego koloru był przedany za 900 franków, a rozeta ważąca 2 $\frac{1}{2}$ karata była kupiona za 2,000 franków.

Dyamenty ważące 5 i 6 karatów cenią się jak drogie kamienie; dyamenty ważące 12 i 20 karatów dość są rzadkie, a jeszcze bardziej większej wagi. Rzadko się natrafiają dyamenty, przechodzące 100 karatów.

Rajah Mastanski, na wyspie Borneo, ma największy dyament, ważący przeszło 300 karatów.

Dyament Wielkiego Mogoła; waży 279 karatów, ma figurę jaja, rozrzućniętego pośrodku, i był ceniony 11,725,000 franków.

Dyament Cesarza Rosyjskiego waży 193 karatów, wielkością gołębiego jaja, lecz kształt jego nie jest piękny: zapłacono zań 2,160,000 fr. i 90,000 dożywotniej pensyi.

Dyament Cesarza Austriackiego waży 139 karatów; był oceniony 2,600,000 franków, ma żółtawy kolor wody i szlifowany w rozetę; forma jego nie jest piękna.

Dyament Króla Francuzkiego waży 136 karatów, przed szlifowaniem waga jego była 410 karatów. Na oszlifowanie użyto dwa lata. Znany jest pod imieniem *Pitta* lub *Regenta*, dlatego, że był kupiony u Anglika *Pitta* przez Xięcia Orleańskiego, Regenta w czasie małoletności Ludwika XV. Zapłacono zań 2,500,000 franków. Teraz on w dwójce przynajmniej jest szacowany dla tego, że jest odznaczający się wyborną formą i proporcjonalnością; uważają go za najpiękniejszy kamień w Europie.

Wiadomo, że dyament ze swej twardości używa się w sztukach, a co do swej piękności jest najbogatszą ozdobą. Służy on za rylec do sztychowania; z niego robią się świderki do świdrowania kamieni; centra, w których obracają się osie kótek zegarkowych i t. d. Szklarze używają do rozrzynania kamieni dyamentu z krzywokreślnymi brzegami; wedle zdania P. *Wollastona*, dyament posiada tę własność, nie z twardości swej, lecz od kształtu linii krzywey. Postrzeżono, że dyamenty wyszlifowane, lub z blyszczącymi brzegami, rysują szkło, nierozrzynając go; gdy tym czasem istoty, zdolne rysować szkło, przybierają własność rzućnięcia go, jak tylko brzegi ich mają kształt linii krzywey.

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się prenumerata na 2-gi tego roku kwartał gazety Kurjera Litewskiego. Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.